

การวิเคราะห์การใช้จ่ายเวลาของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาล
สังกัดกรุงเทพมหานคร

นางสาว นภา คังตระกูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-814-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017789 117823654

AN ANALYSIS OF THE USE OF TIME OF HEAD NURSES IN
HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

MISS NAPA TANGTRAKOOL

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the degree of Master of Education
Nursing Administration Program
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-814-7

พิมพ์ต้นฉบับยกย่องวิทยานิพนธ์ภายในกรอบนี้เขื่อนนี้เพียงแผ่นเดียว

นภา คังตระกูล การวิเคราะห์การใช้เวลาของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลสังกัด
กรุงเทพมหานคร (AN ANALYSIS OF THE USE OF TIME OF HEAD NURSES IN
HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF BANGKOK METROPOLITAN
ADMINISTRATION) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ 291 หน้า. ISBN
974-578-814-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบปริมาณเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้ในการปฏิบัติงานกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เลือกโดยวิธีสุ่มอย่าง
ง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสังเกตและบันทึก คู่มือการสังเกตพร้อมเกณฑ์ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยและ
ผ่านกระบวนการทดสอบความตรงตามเนื้อหา และความเที่ยงภายในแล้วเก็บข้อมูลโดยวิธีสังเกตโดยตรงอย่าง
ต่อเนื่อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิธีของเซฟเพ่ ผลการวิจัยสรุป
ได้ดังนี้ คือ

1. ปริมาณเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทปฏิสัมพันธ์ สื่อข้อมูลและการ
ตัดสินใจ เมื่อวิเคราะห์โดยจำแนกตามแผนกสูติกรรม ศัลยกรรม โอสถกรรมและกุมารเวชกรรมไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ปริมาณเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานที่เป็นงานพยาบาลโดยรวมเมื่อพิจารณาทั้ง
4 แผนก แตกต่างกัน โดยแผนกโอสถกรรมใช้เวลามากที่สุด แผนกสูติกรรมใช้เวลาน้อยที่สุด
3. หัวหน้าหอผู้ป่วยแผนกสูติกรรมและแผนกศัลยกรรม มีการใช้เวลาในการปฏิบัติงาน ไม่ใช่
งานพยาบาลโดยรวม มากกว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยโอสถกรรม
4. หัวหน้าหอผู้ป่วยโดยรวม ใช้เวลาปฏิบัติงานที่เป็นงานพยาบาล สูงกว่างานที่ไม่ใช่งาน
พยาบาล ในการปฏิบัติงานใช้เวลาเกี่ยวข้องกับพยาบาลมากกว่าบุคคลอื่น ๆ ส่วนวิธีการปฏิบัติงานเป็นแบบ
เจาะใจได้ตอบมากกว่าวิธีอื่น และส่วนใหญ่ ใช้เวลาปฏิบัติงานอยู่ภายในหอผู้ป่วย

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
(เดิมเป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา)

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

NAPA TANGTRAKOOL : AN ANALYSIS OF THE USE OF TIME OF HEAD NURSES IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROF. PUANGRAT BOONYANURAK, Ed.D. 291 PP. ISBN 974-578-814-7

This research was designed to analyse and compare the use of time of head nurses in hospitals under the jurisdiction of Bangkok metropolitan administration. Thirty subjects were selected by using the simple random sampling method. The instruments developed by the investigator were the observation and recording form of nursing activities, criteria and manual for observation which were tested for content validity and internal consistency. Data collection was done by direct observation. Statistical methods used for analyzing of data were one way analysis of variance and Sheffe's method. The major findings were as follow :

1. There were no statistically significant differences in the use of time by head nurses-working in four departments while considering in interpersonal, information and decision making roles.
2. There were statistically significant differences in the use of time of nursing activities provided by head nurses. Head nurse of Medical unit showed the highest amount of time spent in those activities while Obstetric unit-head nurse demonstrated the lowest one.
3. Obstetric unit-head nurse and Surgical unit-head nurse spent larger amount of time in non-nursing functions than Medical unit-head nurse.
4. The head nurses showed the highest amount of time spent on their work in nursing functions higher than non nursing functions. Head nurses used their time related to the nursing personnel more than other persons by using the dialogue method and they spent most of the on the nursing units.

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
(เดิมเป็นภาควิชาพยาบาลศึกษาร) .....
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล .....
ปีการศึกษา 2533 .....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและด้วยความอนุเคราะห์จากรองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ ท่านได้มีความเมตตาแก่ศิษย์เป็นที่สุดในการให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องและต่อเติมกำลังใจให้ผู้วิจัยอย่างดียิ่งเสมอมา ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และความเป็น "ครู" ของท่านเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสิทธิ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำในโครงร่างวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ บิตยานนท์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมาโดยตลอด รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน จากสถาบันต่าง ๆ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่อจนให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าพยาบาลและผู้ตรวจการพยาบาลที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัยทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้ด้วย

และท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณจางัญญ์ และคุณนันทา คือ บิดามารดาที่รักของผู้วิจัยผู้มีพระคุณทั้งสองท่านที่ได้ทุ่มเท และให้กำลังใจรวมทั้งสละเวลาที่มีค่าของท่าน เพื่อให้การสนับสนุนด้านการศึกษา ทุนทรัพย์ และสิ่งดี ๆ ในชีวิตแก่ผู้วิจัยตลอดมาและขอขอบคุณ "คุณจิตรา" "คุณจางงค์" "คุณพรทิพย์ สนิธิแก้ว" เพื่อน, และน้อง, ดิคนรีเวชกรรม โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ทุกท่าน และคุณณัฐพิมล ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านกำลังใจและกำลังใจกาย การให้ความดูแลช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ เป็นอย่างดียิ่ง จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

นภา ตั้งตระกูล

3 เม.ย. 34

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ปัญหาของการวิจัย	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานในการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การบริหารเวลา : ความเป็นมาสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย	13
ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทของหัวหน้าผู้ป่วย	25
ความหมายของความสมดุลย์ในกิจกรรมตามบทบาทของหัวหน้าผู้ป่วย	37
การนำ "รูปแบบการแบ่งกิจกรรมตามบทบาท" ไปใช้ในเชิง - การบริหารการพยาบาล	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ลักษณะประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47

	หน้า
การหาความจริงด้านเนื้อหา.....	51
การหาความเที่ยง.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	125
สรุปผลการวิจัย.....	129
อภิปรายผลการวิจัย.....	140
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	155
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	156
บรรณานุกรม.....	157
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ และ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	167
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูล.....	168
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	179
ประวัติผู้วิจัย.....	291

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สัดส่วนของเวลามาตรฐาน.....	37
2	แสดงขนาดประชากรจาก 4 โรงพยาบาล.....	44
3	ขนาดตัวอย่างประชากรจาก 4 โรงพยาบาล.....	46
4	แผนการเก็บข้อมูลทั้ง 4 โรงพยาบาล.....	53
5	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร.....	57
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาทปฏิสัมพันธ์ด้านหัวหน้าหน่วยงาน.....	60
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาทปฏิสัมพันธ์ด้านผู้นำ...	62
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาทปฏิสัมพันธ์ด้านผู้ติดต่อสัมพันธ์.....	65
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาทสื่อข้อมูลด้านผู้รับข้อมูล...	67
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาทสื่อข้อมูลด้านผู้เผยแพร่ข้อมูล.....	70
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาทสื่อข้อมูลด้านผู้ให้ข้อมูลแทนหน่วยงานหรือผู้ป่วย	72

12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาทตัดสินใจด้านผู้ริเริ่มสร้างสรรค์.....	75
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาท ตัดสินใจด้านผู้ควบคุมสถานการณ์ที่เป็นปัญหา.....	78
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาทตัดสินใจด้านผู้บริหารทรัพยากร.....	81
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมบทบาทตัดสินใจด้านผู้ใกล้เคียงเจรจาต่อรอง.....	84
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานในบทบาทปฏิสัมพันธ์.....	85
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วย ใช้ในการปฏิบัติงานในบทบาทปฏิสัมพันธ์ระหว่างแผนกสูติกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกโสตกรรม และแผนกกุมาร.....	86
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติรายในบทบาทสื่อข้อมูล.....	87
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานในบทบาทสื่อข้อมูล ระหว่างแผนกสูติกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกโสตกรรม และแผนกกุมาร.....	88
20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานในบทบาทตัดสินใจ.....	89

21	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานในบทบาทตัดสินใจระหว่างแผนกสูติกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกโสตกรรมและแผนกกุมาร	90
22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นงานพยาบาลด้านการพยาบาลโดยตรง	932
23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นงานพยาบาลด้านการพยาบาลโดยอ้อม	96
24	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นงานพยาบาลด้านการควบคุมไว้และเพิ่มคุณภาพระบบ	99
25	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นงานพยาบาล ด้านงานนโยบายและงานบริหาร	102
26	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นงานพยาบาล ด้านการพัฒนาวิชาชีพ	105
27	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่ใช่งานพยาบาลด้านงานเกี่ยวพันกับการรักษาระบบหน่วยงาน	106
28	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่ใช่งานพยาบาลด้านงานนโยบายและงานบริหาร	109
29	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาเป็นนาทีที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่ใช่งานพยาบาลด้านงานส่วนตัวและอื่น ๆ	110

30	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานที่เป็นงานพยาบาล.....	112
31	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานที่เป็นงานพยาบาล ระหว่างแผนกสูติกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกโสตกรรม และแผนกกุมาร.....	113
32	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานที่ไม่ใช่งานพยาบาล.....	116
33	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานที่ไม่ใช่งานพยาบาล ระหว่างแผนกสูติกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกโสตกรรม และแผนกกุมาร.....	117
34	ร้อยละของค่าเฉลี่ยปริมาณเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานตามบทบาท 3 ด้าน คือ บทบาทปฏิสัมพันธ์ บทบาทสื่อข้อมูล และบทบาทตัดสินใจ.....	119
35	ร้อยละของค่าเฉลี่ยปริมาณเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานตามลักษณะงานที่เป็นงานพยาบาลและงานที่ไม่ใช่งานพยาบาลโดยรวม.....	120
36	ร้อยละของค่าเฉลี่ยปริมาณเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานตามลักษณะงานที่เป็นงานพยาบาลและงานที่ไม่ใช่งานพยาบาล รายด้าน.....	121
37	ร้อยละของค่าเฉลี่ยปริมาณเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานแยกตามบุคคลที่เกี่ยวข้อง.....	122
38	ร้อยละของค่าเฉลี่ยปริมาณเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติงานแยกตามวิธีการปฏิบัติงาน.....	123
39	ร้อยละของค่าเฉลี่ยปริมาณเวลาที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการปฏิบัติแยกตามสถานที่ปฏิบัติงาน.....	124

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การทำงานเพื่อให้ประหยัดเวลาของผู้บริหาร.....	19
2	ประสิทธิภาพในการทำงานประจำวันในช่วงเวลาต่าง ๆ....	22

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย